

ת"פ 16341/10/22 - מדינת ישראל - תביעות נגב ע"י נגד באקר עביד ע"י

בית משפט השלום בבאר שבע

ג' אדר א' תשפ"ד
12 פברואר 2024

ת"פ 16341-10-22 מדינת ישראל נ' עביד

לפני המאשימה נגד הנאשם
כב' השופט רון סולקין
מדינת ישראל - תביעות נגב ע"י ב"כ עו"ד גל גבאי
באקר עביד ע"י ב"כ עו"ד נביל זינאתי

גזר דין

כתב האישום והסדר הטיעון

הנאשם שלפני נותן את הדין בגין העבירות כדלקמן:

- תקיפה סתם ע"י שניים או יותר, בניגוד לסעיף 382(ג) לחוק העונשין, תשל"ז - 1977;
- הפרת הוראה חוקית, בניגוד לסעיף 287(א) לאותו החוק.

בהתאם לעובדות כתב האישום המתוקן כא/1, בהן הורשע הנאשם במסגרת הסדר טיעון, בתאריך 28.11.21, במסגרת מ"ת 52432-11-22, בבית המשפט המחוזי בבאר שבע, שוחרר הנאשם על ידי כב' השופט נסר אבו טהה, בתנאים מגבילים של מעצר בית מלא בבית דודתו טאהני אלצאנע, בשכונה 3, לקיה, בפיקוחה ופיקוח אל עביד מחמד ומחמד אל עביד (להלן: "ההוראה החוקית").

בתאריך 15.06.22, שונו תנאיו המגבילים של הנאשם, כך שהותרו לנאשם שעות התאווררות בין השעות 14:00 - 16:00, בליווי מי מהמפקחים.

בתאריך 27.09.22, בסמוך לשעה 22:00, בסמוך לכניסה לישוב לקיה, הגיע הנאשם יחד עם אחרים, אשר זהותם ידועה למאשימה (להלן: "האחרים"), ברכב מסוג הונדה אקורד, לז 03051578 (להלן: "הרכב") וחסמו את רכבו של מר דחלאן אבו גדיע (להלן: "המתלונן"), אז יצאו הנאשם והאחרים מהרכב ותקפו את המתלונן שלא כדין וללא הסכמתו

בצוותא חדא, בכך שחבטו במתלונן בגופו.

במועד הרלוונטי לעובדות כתב האישום היה קיים סכסוך בין המתלונן לאחרים.

בהמשך למתואר לעיל, בתאריך 30.09.22, בסמוך לשעה 20:52, נמצא הנאשם בביתו, שבשכונה 3, בלקיה.

בעשותו את המתואר, הפר הנאשם את ההוראה החוקית שניתנה על ידי בית המשפט המוסמך.

בין הצדדים נקשר הסדר, במסגרתו תוקן כתב האישום, והנאשם הודה והורשע בעובדות ובעבירות שבכתב האישום המתוקן.

הסדר הטיעון לא כלל הסכמה לענין העונש, אך לאור גילו של הנאשם, הופנה להערכת שירות המבחן למבוגרים.

לאחר קבלת תסקיר שירות המבחן למבוגרים, ולאור שינוי בתכנית העבודה, נותב התיק לפני מותב זה, אשר שמע את פרשת העונש.

במועד שנקבע לשמיעת פרשת העונש, עתרה ההגנה לדחות את הדיון, על מנת לאפשר לנאשם לעבור הליך טיפולי באמצעות הסגוריה הציבורית. לאחר שבית המשפט שמע את הצדדים, ועיין במסמכים שצורפו מטעם ההגנה, לא מצא להיעתר לבקשה, בהחלטה מנומקת שניתנה בפרוטוקול הדיון, והצדדים טענו הצדדים לענין העונש.

מכאן - גזר דין זה.

ראיות לעונש

התביעה לא הגישה ראיות לענין העונש.

ההגנה הגישה, לענין העונש, מסמכים מטעם עמותת "אג'יק", בה החל הנאשם הליך טיפולי וכן מכתב סיכום פגישה מטעם עו"ס יאסין נעראן, אשר נפגש עם הנאשם ביום 14.08.23.

במכתב מפורטות נסיבותיו של הנאשם, כבן 20, רווק, תושב פזורה בדואית, בוגר 12 שנות לימוד ובעל תעודת בגרות חלקית.

משפחת הנאשם מונה זוג הורים וחמישה ילדים, אביו בעל עסק של מוסך למכירת צמיגים ("פנצ'רייה") בלקיה ואמו עקרת בית.

הנאשם תיאר מערך גבולות נוקשה מצד אביו. מצבה הכלכלי של המשפחה היה סביר.

הנאשם מסר, כי לאביו הסתבכות קודמת בגין עבירות תעבורה.

הנאשם תיאר את עצמו כתלמיד טוב, אשר חווה יחס מפלה וגזעני מצד המורה שלו בבית הספר וחבריו ללימודים.

הנאשם מסר, כי בהיותו בן 14 לערך, אדם מבוגר ממנו איים על חייו, והוא חשש שיפגע בו. לדבריו, אירוע זה נתפס כנקודת מפנה שלילית בחייו והותיר בו משקעים רגשיים לא מעובדים. לדבריו, זו הפעם הראשונה שחושף אירוע זה.

הנאשם תיאר את אביו כדמות דרשנית ומרוחקת ותיאר בדידות והיעדר יד מכוונת.

הנאשם מסר, כי צורך סמים מסוג מריחואנה, החל מגיל ההתבגרות, ושלל שימוש בסמים אחרים או באלכוהול.

הנאשם תיאר נסיונות עצמאיים להיגמל מסמים, ללא הצלחה.

הנאשם מסר, כי בעת מעצרו, נמנע משימוש בסמים, אך לאחר ששוחרר - שב לצרוך סמים.

הנאשם מסר, כי חש אכזבה מעצמו על כך שאינו מצליח להיגמל משימוש בסמים וביקש עזרה טיפולית בתחום זה.

לחובת הנאשם, שני תיקים פליליים בגינם הוגשו כתבי אישום, כאשר הראשון, מתנהל בבית המשפט המחוזי ונמצא בהליך בירור דין (הוכחות), בו כופר הנאשם, והשני, מתנהל בבית משפט השלום (התיק דנן), בגין תקיפה ע"י שניים או יותר והפרת הוראה חוקית.

כאשר נשאל הנאשם בנוגע לנסיבות שהובילו לעבירות, השיב שלא התכוון לעבור העבירות.

נעשה ניסיון מצד העובד הסוציאלי, עורך הפגישה, לעמת אותו עם העובדות ולסייע לו לראות את הפסול בהתנהגותו, אך הנאשם הותיר רושם, כי הוא עדיין זקוק להעמקת הבנתו את נסיבות העבירה והגורמים האישיותיים שהובילו אותו לעבור אותה.

מנגד, הביע הנאשם תסכול וחשש מגזרי הדין הצפויים לו והביע תחושת אכזבה על שלא עלה בידו להתגייס לצבא, דבר שחזק את חווייתו האישית כמי שאינו מצליח, ותרם לתחושת הפער בינו לבין אחיו.

התרשמותו של העובד הסוציאלי מהנאשם היא, כי הוא מופנם ומרוחק רגשית ויש "לרכוש" את אמונו. הנאשם זקוק לטכניקות מקדמות אמון ומוסטות לחץ, על מנת שיוכל לשתף מעולמו הפנימי.

עוד התרשם, כי הנאשם צבר בתוכו משקעי עבר רגשיים; גדילה בצל אב נוקשה; רגשות הקנטה ויחס מפלה מצד בני גילו.

עוד התרשם, כי ייתכן שלאורך השנים לא קיבל מענה תואם לצרכיו, לכן פעל באופן הישרדותי, התבודד ומצא מפלט בשימוש בסמים ובהשתייכות לסביבה שלילית.

כן התרשם, כי לנאשם מאפייני אישיות לא בשלים והתנהגות אימפולסיבית, אשר מתבטאים, בין היתר, במפגשו עם דמויות סמכותיות, כלפיהן נוהג באופן חשדן ומתנגד, באופן אשר יכול להיתפס ככוחני, זאת כמנגנון הגנה המחפה על ביטחון עצמי ירוד, תסכול ואכזבה עצמיים.

עוד צוין, כי התנהגות זו עלולה להיתפס כסירוב לטיפול, אך הנאשם משווע לקשר טיפולי מסייע, מלווה ומכוון להימנעות מעבריינות חוזרת, על מנת לנהל אורח חיים נורמטיבי.

לאחר פגישה אחת של הנאשם עם העובד הסוציאלי, נערכו ביניהם מספר שיחות טלפון, והעובד הסוציאלי התרשם, כי הנאשם נכון לעבור טיפול ולערוך שינוי, הן בתחום השימוש בסמים והן רצון להשתלב בהכשרה מקצועית או לימודית.

העובד הסוציאלי התרשם, כי שילוב הנאשם במסגרת טיפולית, אשר תאפשר לו להיות מודע למאפייני אישיותו שהובילו אותו לעבור את העבירות ותסייע לו לשנות את דפוסי החשיבה שהביאו אותו לעבור על החוק, עשויה לסייע בחיזוק יכולת של אחריות אישית ועשויה לסייע לו להימנע מהתנהגות עוברת חוק בעתיד.

הערכת שירות המבחן למבוגרים

בענינו של הנאשם הוגש תסקיר המפרט את נסיבותיו האישיות, כבן 21, רווק, נתון במעצר בית מלא בבית דודתו ביישוב שגב שלום במסגרת תיק ת"פ 52432-11-22.

הנאשם מסר, כי אמו אינה עובדת, וכי הוא "אינו יודע היכן עובד אביו". עוד מסר, כי לחובת אביו, הרשעות קודמות, בגין ריצה עונשי מאסר, אך לא ידע לומר בגין אילו עבירות.

הנאשם סיים 12 שנות לימוד, ללא תעודת בגרות. לדבריו, חווה גזענות ואלימות בבית הספר, כיוון שהוא היה התלמיד היחיד בעל צבע עור כהה. עוד מסר, כי משפחתו היתה אחת משתי משפחות בעלות גוון עור כהה בכפר בו גרים והגזענות כלפיהם היתה נהוגה, אך הוא לא שיתף את משפחתו בנוגע לחוויות שחווה.

הנאשם מסר, כי עבד מזה כשלושה חודשים בפנצ'רייה בבאר שבע, אך הוא אינו אוהב להיות הרבה זמן באותו מקום ולכן אינו מתמיד במקומות עבודה.

הנאשם נעדר הרשעות קודמות.

נגד הנאשם מתנהל תיק בבית המשפט המחוזי, בו חשוד בהשתתפות בפרעות; ניסיון השחתת גוף; סיכון אדם בנתיב תחבורה; חבלה במזיד ברכב; עבירות ממניע גזענות או עוינות כלפי הציבור; יידי אבן/חפץ לעבר רכב במטרה לפגוע; מיום 10.05.21 (פרעות "שומר חומות"). יוער כבר כעת, כי משלא הוצגה הכרעת דין מרשיעה, לא ינתן כל משקל לעבירות בגינן עומד הנאשם לדין באותו תיק.

הנאשם מסר, כי החל לצרוך סמים מסוג קנאביס, לראשונה, במסגרת מעצרו בין כתלי הכלא, בגין התיק המתנהל נגדו בבית המשפט המחוזי.

הנאשם מסר, כי כעת, במהלך שהותו במעצר בית, צורך סמים כפעמיים בשבוע, ללא ידיעת משפחתו או מפקחיו.

הנאשם מסר, כי הרקע לשימוש בסמים הינו קושי בשינה. שירות המבחן הציע לנאשם לפנות לרופא על מנת לקבל כדורי שינה, אך הנאשם שלל זאת ואמר, כי כדורי שינה ממכרים. עוד מסר הנאשם, כי בן דודו אמר לו שלפי החוק, מותר לצרוך סמים בכמות מסוימת. שירות המבחן העמיק עם הנאשם את עניין התנהלותו האסורה על פי החוק, בזמן שהותו במעצר בית.

ביחס לעבירות נושא תיק זה, מסר הנאשם, כי הוא יצא מביתו עם בני דודיו, כאשר אחד מהם הציע לו לנסוע עמו ברכבו. בעת נסיעתם, חסמו את רכבו של המתלונן, אשר לו סכסוך עם בן דודו של הנאשם, והם יצאו מרכבם והכו אותו. לדברי הנאשם, הוא לא הכה את המתלונן אלא עמד בצד והסתכל.

שירות המבחן ניסה לסייע לנאשם לבחון את התנהלותו, אשר עמדה בפער אל מול התנאים המגבילים בהם שהה, והנאשם מסר, כי אם היה מונע את הפגיעה במתלונן, היה נחשב לבוגד בקרב בני משפחתו.

אשר להפרת תנאי המעצר, מסר הנאשם, כי היה לו משעמם ולכן הפר את התנאים.

שירות המבחן ניסה לשקף לנאשם את מצבו הנוכחי, עת הפר את תנאי מעצר הבית בהם שהה ואף עבר עבירה נוספת,

והתרשם, כי הנאשם כלל אינו מבין את חומרת המעשים שלו.

שירות המבחן שוחח עם המפקח של הנאשם באשר להפרת התנאים, וזה מסר, כי הסכים, לבקשת אביו של הנאשם, לשמש מפקח ערב, אך לא הבין באמת את המשמעות של הדברים, ומכל מקום, כיום הנאשם לא מפר את תנאי מעצר הבית.

שירות המבחן התרשם, כי הנאשם בחור מופנם וסגור אשר אינו סומך על סביבתו.

עוד התרשם שירות המבחן, כי הנאשם אינו מפנים את חומרת מעשיו ואינו מצליח להעמיק בנוגע לדפוסי מחשבתו והתנהלותו, המאופיינים באימפולסיביות, היעדר שיקול דעת ואסרטיביות מול סביבתו.

עוד התרשם שירות המבחן, כי לא היה במעצרו במסגרת התיק המתנהל בבית המשפט המחוזי כדי להרתיעו מלהפר את תנאי מעצר הבית ולעבור עבירה נוספת, זאת כאשר הנאשם עצמו אף מדווח על עבירות של צריכת סמים בזמן מעצר הבית.

שירות המבחן התרשם מסיכון להתנהגות עוברת חוק והיעדר תובנות מעמיקות בנוגע לדפוסיו, והמליץ על ענישה מוחשית.

טענות הצדדים

התביעה הגישה טיעוניה בכתב (1/ת) והשלימה אותן על פה.

התביעה טענה, כי הנאשם פגע בערכים המוגנים של שמירה על ביטחון הציבור ושלומו מפני מעשי בריונות ואלימות וכן שמירה על סדרי השלטון והמשטר.

התביעה טענה, כי הדרך למגר את נגע האלימות היא בהטלת ענישה מוחשית ומכאיבה בדמות עונשי מאסר מכבידים ומשמעותיים לריצוי מאחורי סורג ובריח.

הנאשם הורשע במעשה אלימות מכוער וחמור במיוחד, יחד עם אחרים, כשהוא אמור לשהות במעצר בית, ומכאן, שהפגיעה בערכים המוגנים חמורה ומשמעותית.

התביעה עתרה למתחם ענישה הנע בין 10 ועד 20 חודשי מאסר בפועל.

התביעה הפנתה לתסקיר שירות המבחן, ממנו עולה נטילת אחריות חלקית; קושי לשתף פעולה; אי הפנמה של חומרת המעשים; טשטוש חלקו בעבירת האלימות; אי הבעת חרטה על המעשים; ואף הודה הנאשם, כי עובר עבירות סמים בזמן שהותו במעצר בית. התביעה הפנתה למסקנות שירות המבחן בתסקיר שהוגש, כאשר בסופו של יום, נמנע שירות המבחן מהמלצה שיקומית בענינו.

התביעה התייחסה לטיפול שעבר הנאשם במסגרת התכנית שנבנתה לו בסנגוריה הציבורית וטענה, כי הנאשם נפגש רק פעם אחת עם העובד הסוציאלי, מבלי שעבר טיפול משמעותי כלשהו, וממילא, פגישת הנאשם עם שירות המבחן היתה בחלוף מספר חודשים, בהם לא היה כל שינוי בעמדותיו והתנהלותו, כפי שעולה מתסקיר שירות המבחן למבוגרים.

עם זאת, טענה התביעה, כי מדובר באדם צעיר, נעדר הרשעות קודמות, אשר נטל אחריות והודה במיוחס לו במסגרת ההסדר.

לפיכך, עתרה התביעה למקם את עונשו ברף התחתון של מתחם הענישה, אך לא בתחתית ממש, לצד מאסר מותנה מרתיע; קנס; פיצוי למתלונן; התחייבות להימנע מעבירה.

ההגנה טענה, יש נאשמים שעדיף שלא יופנו לשירות המבחן, אך הנאשם דן הופנה בשל החובה בחוק לאור גילו, ויצאה התוצאה שהתקבלה.

ההגנה טענה, כי תחילה נעצר הנאשם במסגרת הליך בבית המשפט המחוזי, ושחרר לתנאי מעצר בית מלא, ולאחר מכן, הותר לו לצאת לשעתיים ביום. ביום 30.09.22 נעצר הנאשם במסגרת התיק דן והיה עצור במשך כשמונה חודשים, הן בתיק זה והן בתיק בבית המשפט המחוזי, עד ששחרר בשנית למעצר בית ביום 14.05.23.

ההגנה טענה, כי אין מחלוקת על הערכים המוגנים שנפגעו, אלא, שהפגיעה היתה ברף הנמוך ואין מדובר בפגיעה משמעותית וחמורה, ולא נגרמו חבלות למתלונן.

ההגנה טענה, כי הסכסוך של המתלונן היה עם המעורבים הנוספים, אשר נדונו בהליך בנפרד מזה של הנאשם, אך לא היה לו כל סכסוך עם הנאשם.

ההגנה טענה, כי הגם שהנאשם נטל חלק בתקיפת המתלונן, חלקו היה פחות דומיננטי משל המעורבים הנוספים.

ההגנה ביקשה לקחת בחשבון את נסיבותיו של הנאשם, צעיר, נעדר הרשעות קודמות, אשר הודה באשמה וחסך זמן שיפוטי.

ההגנה התייחסה להליך הטיפול אליו הופנה הנאשם ע"י הסנגוריה הציבורית וטענה, שתסקיר שירות המבחן למבוגרים משחיר את הנאשם ואינו בא בהמלצה טיפולית, כיוון שלנאשם "מחסום תרבות" וקושי בהבנה וביקשה לתת משקל לשיקום הנאשם.

ההגנה ביקשה לקחת בחשבון את פרק הזמן בו היה הנאשם עצור, למרות מעצרו גם בתיק הנוסף.

ההגנה טענה, כי הפסיקה שהוגשה מטעם התביעה, אינה משקפת את נסיבות העבירה דנן ועתרה למתחם ענישה הנע בין מאסר על תנאי ועד מספר חודשי מאסר לריצוי בדרך של עבודות שירות וביקשה למקם את עונשו ברף הנמוך של המתחם אליו עתרה.

בדברו האחרון של הנאשם מסר, כי הוא מצטער על מעשיו, רוצה לסיים את כל התיקים שלו ולהתגייס לצבא.

דין והכרעה

העבירות שעבר הנאשם הן בעלות מאפייני חומרה משמעותיים.

בהיותו משוחרר בתנאים, הפר הנאשם את האמון שנתן בו בית המשפט המחוזי, והפר את תנאי שחרורו.

אם לא די בזלזול הבוטה שהפגין הנאשם בבית המשפט, הרי שבמהלך הפרה זו, חבר לאחרים, אשר יחדיו נסעו ברכב, חסמו את דרכו של המתלונן; ירדו מהרכב והכו אותו, בחבורה.

אף ביום 30.09.22, הפר הנאשם פעם נוספת את תנאי שחרורו, בכך ששהה מחוץ לכתובת מעצר הבית.

מעשיו של הנאשם פגעו בערכים המוגנים של תחושת הביטחון והכבוד של המתלונן וכן שלמות גופו.

בנוסף, פגע הנאשם בערכים המוגנים של שמירה על שלטון החוק וכיבוד החלטות שיפוטיות.

ההגנה טענה, כי מהתקיפה לא נגרמו למתלונן חבלות וכי חלקו של הנאשם היה פחות דומיננטי משל האחרים, ומכאן, שמידת הפגיעה בערכים המוגנים הינה ברף התחתון.

לא ניתן לקבל טענות אלה. רגעי האימה האוחזים באדם, אשר מותקף לפתע, בשעת לילה, בפרט שהתקיפה נעשית בצוותא, כאשר למותקף יש קושי של ממש להתגונן מול מספר אנשים, עלולים להותיר טראומה קשה ביותר, ומעשים

מסוג זה - מחייבים ענישה קשה ומשמעותית.

לא אחת, הדגיש בית המשפט העליון את חובתו של בית המשפט ליטול חלק במאבק נגד האלימות הפושה בחברה ועל החשיבות להעניש בחומרה את אלו הפונים לדרכי אלימות.

לענין זה, ראו ע"פ 8991/10 **מכבי נ' מדינת ישראל** (פורסם במאגרים):

רבות נאמר בבתי המשפט על תופעת האלימות הפושה בחברה הישראלית ועל הצורך של איחוד כוחות של כל הרשויות לצורך מלחמה בתופעה זו. תפקידו של בית המשפט במאבק הוא הטלת עונשים מרתיעים ומשמעותיים על הנוקטים באלימות לפתרון סכסוכים, על מנת להעביר מסר, הן לעבריין האינדיווידואלי, והן לעבריינים הפוטנציאליים ולחברה כולה, כי אין החברה טולרנטית להתנהגויות מעין אלה (ההדגשה אינה במקור).

כן, ראו ע"פ 7878/09 **מדינת ישראל נ' פלוני** (פורסם במאגרים):

האלימות מכרסמת ביסודות חברתנו, ועלינו להשיב מלחמה כנגד אלו הנוטלים חרות לפעול באלימות כלפי הזולת. במסגרת מלחמה זו שומה על בתי המשפט להכביד את הענישה על עבריינים אלו. "חברתנו הפכה להיות חברה אלימה, ותרומתו של בית-המשפט למלחמה באלימות היא בהטלת עונשים ראויים" (ע"פ 5753/04 מדינת ישראל נ' רייכמן [פורסם בנבו], 7.2.2005), שישקפו ערכים של תגמול והרתעה.

באי כוח הצדדים הפנו לפסיקה מטעמם, אשר יהיה בה כדי לתמוך במתחם הענישה אליו עתרו.

אולם, קביעת מתחם הענישה היא בהתאם לנסיבות המקרה העומד לדיון, וסקירת מדיניות הענישה הנוהגת היא רק שיקול אחד מבין כלל השיקולים אותו עושה בית המשפט בקובעו מתחם ענישה הולם. בהתאם להוראות סעיף 40 לחוק העונשין, תשל"ז - 1977, בבואו של בית המשפט לקבוע מתחם ענישה, רשאי לקחת בחשבון מכלול שיקולים, בין היתר, נסיבות ביצוע העבירה; משך ההתנהגות העבריינית; מידת הפגיעה בערכים המוגנים; וכן, שיקולים נוספים.

במקרה דנן, הנאשם והאחרים, חסמו ברכב את רכבו של המתלונן ומנעו ממנו לעבור, ואז יצאו מהרכב ותקפו אותו בצוותא. התנהלות זו, מעידה על תכנון מראש של המעשים.

ההגנה ביקשה לקחת בחשבון, כי לנאשם לא היה כל סכסוך עם המתלונן, זאת בניגוד ליתר המעורבים. אלא, שענין זה

אינו מהווה נסיבה מקלה, אלא להפך. אם אכן כך המצב, נהג הנאשם באלימות כלפי מי שמבחינתו הוא עובר אורח שאין לו כל עניין עמו.

לאור נסיבות ביצוע העבירה, כאשר הנאשם היה אמור לשהות במעצר בית, ולאור כך שהתקיפה נעשתה בצוותא; ובשים לב לכך שהנאשם הפר פעם נוספת את תנאי מעצרו, לאחר מספר ימים, הרי שמידת הפגיעה בערכים המוגנים הינה חמורה ומשמעותית.

ההגנה טענה, כי עתירת התביעה אינה הולמת את נסיבות העבירה ועתרה למתחם ענישה הנע בין מאסר מותנה ועד מספר חודשי מאסר בדרך של עבודות שירות.

אלא, שהתביעה דווקא עשתה חסד של ממש עם הנאשם כאשר עתרה למתחם ענישה מקל מאוד ביחס לחומרת המעשים.

לא ניתן להעלות על הדעת, כי התנהגות כה אלימה ומכוערת, תזכה לקלות ראש מצד התביעה ועתירה עונשית כה נמוכה, בפרט, שהנאשם אמור לשהות במעצר בית.

מעשה תקיפה אכזרי ומתוכנן, בחבורה, מהסוג הנדון, המגיע עד כדי "לינצ" של ממש, מחייב היה, כי התביעה תעתור למתחם ענישה גבוה בהרבה.

עם זאת, בית המשפט אינו שם עצמו כקטגור ולכן לא יחמיר עם הנאשם מעבר לעתירתה העונשית של התביעה, כך שמתחם הענישה ינוע בין 10 ועד 20 חודשי מאסר בפועל.

קביעת הענישה בתוך מתחם הענישה

מעשיו של הנאשם מעידים על כשל ערכי ועל מידת אנטי חברתיות כלפי הזולת, וכן על זלזול ברשויות החוק והשלטון.

הנאשם הפר את תנאי שחרורו, מעל באמון שנתן בו בית המשפט המחוזי, כי "שיעמם לו" (כך לדבריו, לפני קצינת המבחן). את "השעמום", הפיג הנאשם בהכאת המתלונן, יחד עם אחרים. מספר ימים לאחר מכן, הפר את תנאי שחרורו פעם נוספת.

ההגנה ביקשה להעדיף את שיקום הנאשם לאור ניסיונה של הסנגוריה הציבורית לשלבו בהליך טיפולי במסגרת מכון "אג'יק" וצירפה סיכום פגישה שנערכה בין הנאשם לבין עובד סוציאלי מטעם ההגנה, אשר פורטה בהרחבה לעיל.

אלא, שפגישת הנאשם עם קצינת המבחן נערכה מספר חודשים לאחר מכן, וממנה עולה, כי הנאשם ממשיך לעבור עבירות תוך כדי מעצר בית; אינו מבין את חומרת מעשיו; לא הצליח להעמיק את דפוסי מחשבתו והתנהלותו; נעדר יכולת עמידה בפני פיתויים; אשר אינו מביע רצונו בדבר קבלת כלים לשינוי דפוסי מחשבתו והתנהלותו.

שירות המבחן התרשם, כי ההליכים אשר מתנהלים נגד הנאשם בבית המשפט המחוזי, לרבות מעצרו ושחרורו למעצר בית, לא היה בהם כדי להרתיעו מפני התנהגות עוברת חוק.

עוד עולה, כי ישנן סתירות בין דברי הנאשם כפי שהובאו בדוח העובד הסוציאלי לבין דבריו לפני קצינת המבחן.

כך למשל, לעובד הסוציאלי, מסר הנאשם, כי החל לצרוך קנאביס מאז היותו נער, ורק במהלך תקופת מעצרו, הפסיק את השימוש בסמים, אך חזר להשתמש בהם כאשר שוחרר למעצר בית. לעומת זאת, לקצינת המבחן מסר, כי צרך סמים לראשונה בעת מעצרו.

כך גם, מסר הנאשם לעובד הסוציאלי, כי אביו עצמאי ובעל עסק בתחום הצמיגים, ואילו לקצינת המבחן מסר, כי אינו יודע היכן אביו עובד.

עוד למשל, מסר הנאשם לעובד הסוציאלי, כי לאביו הרשעות קודמות בגין עבירות תעבורה, אך לקצינת המבחן מסר, כי אינו יודע בגין אילו עבירות הורשע אביו.

קשה, אם כן, להבין, כיצד ניתן לתת אמון בדברים שמסר הנאשם, הן לעובד הסוציאלי והן לקצינת המבחן.

הנאשם לא השתלב בהליך טיפולי משמעותי כלשהו. הליך הטיפול במסגרת פרויקט "חומש" שהסנגוריה הציבורית הכבירה לגביו מילים, והציגה אותו כ"פרויקט" למיגור הפשיעה בחברה הערבית, כלל - בעולם המעשה - פגישה אחת בלבד של הנאשם עם עו"ס, שגם בה נמסרו מפי הנאשם פרטים, שבלשון עדינה ייאמר, כי קשה להעריך את מהימנותם, לאור כך שהם סותרים פרטים, שנמסרו מפיו כלפי גורמים אחרים, כגון בית המשפט ושירות המבחן למבוגרים (אירוניה היא, כי ההגנה מלינה על מיעוט המפגשים שהיו לנאשם עם קצינת המבחן). לאחר מכן - היו - על פי הטענה - מספר שיחות טלפון עם הנאשם. הא ותו לא.

אין ברור כלל, האם הליך זה נבדק על ידי גורמי המקצוע הנדרשים ועד כמה הוא מפוקח; מה הם התבחינים לשילוב נאשם כזה או אחר בהליך זה; ספק אם עבירת אלימות חמורה מהסוג הנדון כאן מתאימה להליך שיקומי, כאשר בית המשפט העליון התייחס, לא פעם, להיעדר רלוונטיות לאפיק שיקומי ולנסיגת נסיבותיו האישיות של נאשם אחור כאשר מדובר בעבירות מסוג זה.

כאשר מכתב העו"ס סותר חזיתית את הערכת שירות המבחן למבוגרים, שהוא הגורם המוסמך, וכן, פועל באופן אובייקטיבי כידו הארוכה של בית המשפט - תינתן, באופן מובהק, העדפה לחוות דעת שירות המבחן.

מכל מקום, גם אם היה הנאשם משולב בהליך טיפולי משמעותי (וכאמור - לא כך המצב במקרה דנן) - הרי שהליך טיפולי אינו בגדר "מילת קסם" אשר תפטור אותו מאחריות למעשיו בכל עת, ובמקרה דנן - אין חומרת העבירות מאפשרת מתן משקל משמעותי לכך ויש לבכר את האינטרס הציבורי ואת ההגנה על המתלונן - נפגע העבירה.

בסופו של יום, נמנע שירות המבחן מהמלצה שיקומית בענינו של הנאשם, והמליץ על ענישה מוחשית.

לזכות הנאשם, תילקח הודאתו באשמה.

במכלול השיקולים, מוצא בית המשפט כי נסיבותיו האישיות של הנאשם נדחות אחור מפני האינטרס הציבורי לאור חומרת העבירות והנסיבות בהן נעברו.

לפיכך, מוצא בית המשפט למקם עונשו של הנאשם במסגרת מתחם הענישה, אם כי - בהיעדר הרשעות קודמות - ימוקם בחלקו התחתון.

אשר לניכוי ימי המעצר, משהוברר, כי היה הנאשם עצור בתיק בית המשפט המחוזי המתנהל נגדו, ולמעשה, ויתרה התביעה על מעצרו עד תום ההליכים בתיק זה על מנת שלא יתנהלו נגד הנאשם שני הליכי מעצר, לא מוצא בית המשפט לנכות את ימי מעצרו. שהרי, ברירת המחדל היא, כי עונשו של נאשם יימנה מיום גזר הדין וניכוי ימי מעצר בא, בסופו של דבר, כחלק משיקולי הענישה.

ראו רע"ב 542/11 **מדינת ישראל נ' ספיר** (פורסם במאגרים), פסקה 8 לפסק הדין:

... אזכיר כי ברירת המחדל בחוק היא כי ימי המאסר יחלו מיום גזר הדין מבלי להתחשב בימי המעצר שקדמו לו (סעיף 43 לחוק העונשין). אך מנהג מושרש בבתי המשפט להביא בחשבון את ימי המעצר, ואף נפסק, כי בהיעדר נימוקים מיוחדים על הערכאה הדיונית להביא ימים אלה בחשבון... עם זאת, ניכוי ימי מעצר, הוא אך "נוהג מנחה" ואין הוא כלל מחייב, ובסופו של יום הוא מהווה אחד משיקולי הענישה הנלקחים בחשבון על ידי בית המשפט.

במקרה דנן, ניכוי ימי מעצר יביא לתוצאה אבסורדית, לפיה ינוכו הימים בשני תיקים שונים בגינם עומד הנאשם לדין, וכאשר הורה בית המשפט על מחיקת בקשת המעצר הקשורה עם תיק זה, לאור הודעת התביעה, כפי שהוגשה שם (כך נמסר מפי הצדדים בטעוניהם לעונש) - אין מקום לניכוי ימי המעצר, גם אלה בהם היה הנאשם נתון בטרם הודעה זו.

כמובן, יושתו מאסרים מותנים, לבל ישוב הנאשם לנהוג באלימות כלפי זולתו או להפגין זלזול ברשויות החוק והשלטון.

עיצומים כספיים

בית המשפט מוצא לקבל את עתירת התביעה להשית פיצוי כספי לטובת המתלונן, אזרח תמים, אשר נסע ברכבו לתומו, נחסם על ידי הנאשם וחבריו ואז הותקף על ידם.

בניגוד לרכיב הקנס, בעת קביעת הפיצוי, אין משקל ליכולת הכלכלית של העבריין, וזאת מהנימוקים הבאים:

פיצוי נפגע העבירה מהווה סעד בעל אופי אזרחי במסגרת ההליך הפלילי. ראו רע"פ 2976/01 **אסף נ' מדינת ישראל**, פ"ד נו(3) 418, שם הגדירו כב' השופט מ' חשין, בלשונו הציורית, כ" ברבורון בין ברווזונים".

בהיותו סעד בעל מאפיינים אזרחיים, נפסק, כי יכולתו הכלכלית של העבריין אינה נתון בו על בית המשפט להתחשב בעת שומת הפיצוי. זאת, כשם שבהליך אזרחי, לא היה בית המשפט מתחשב בכך, לו היה העבריין נתבע על ידי נפגע העבירה. ראו ע"פ 5761/05 **מג'דלאוי נ' מדינת ישראל** (פורסם במאגרים).

רגעי האימה שלבטח אחזו במתלונן מצדיקים הכרה בסבל שחווה, תוך חיוב הנאשם בפיצוי משמעותי.

כמובן, לאור הזלזול הבוטה בהוראות בית המשפט המחוזי והפרת תנאי שחרורו פעמיים, יושת קנס.

עוד מוצא בית המשפט, להטיל התחייבות להימנע מעבירה, בתקווה שיהיה בה להרתיע הנאשם מלשוב על התנהגותו.

סיכום

לאחר שבית המשפט שמע טיעוני הצדדים על פה; עיין בטיעוני המאשימה בכתב; עיין בראיות לעונש; עיין בתסקיר שירות המבחן למבוגרים; עיין בפסיקה שהוגשה; שמע דברו האחרון של הנאשם; דן את הנאשם לעונשים כדלקמן:

א. 10 חודשי מאסר בפועל, ללא ניכוי ימי המעצר;

ב. 12 חודשים מאסר על תנאי למשך שלוש שנים מיום שחרורו של הנאשם ממאסרו, והתנאי - שהנאשם לא יעבור עבירה מסוג פשע בניגוד לחוק העונשין, תשל"ז - 1977, פרק י', סימנים א', ד', ח';

ג. 6 חודשים מאסר על תנאי למשך שלוש שנים מיום שחרורו של הנאשם ממאסרו, והתנאי - שהנאשם לא יעבור עבירה מסוג עוון בניגוד לחוק העונשין, תשל"ז - 1977, פרק י', סימנים א', ד', ח', או עבירה בניגוד לסעיף 287 לאותו החוק;

ד. קנס בסך 5,000 ₪ או 45 ימי מאסר תמורתו;

ה. פיצוי למתלונן, ע.ת.1 בכתב האישום המתוקן, בסך 10,000 ₪;

ו. הקנס והפיצוי ישולמו ב-15 שיעורים שווים ורצופים, החל מיום 15.04.24 ובכל 15 לחודש העוקב. לא יועבר אחד התשלומים במועד - תועמד היתרה לפירעון מידי;

ז. באחריות התביעה להעביר למזכירות, בתוך 14 ימים מהיום, פרטי המתלונן;

ח. הנאשם יצהיר כעת על התחייבות בסך 7,500 ₪ להימנע מעבירה המפעילה את המאסרים המותנים שהושתו בסעיפים ב' - ג' שלעיל, למשך שלוש שנים מיום שחרורו ממאסר. לא יצהיר על התחייבות כעת - ייאסר למשך 35 ימים.

הנאשם יתייצב לריצוי עונשו כעת.

עותק גזר הדין יועבר לשירות המבחן למבוגרים.

הודעה זכות הערעור.

ניתנה היום, ג' אדר א' תשפ"ד, 12 פברואר 2024, במעמד הצדדים.